

'Over bijen kun je dagen doorpraten'

Ab Kuypers

Het is dwars door een landschap met de onheilstekens die het MKZ-virus heeft opgericht, dat ik op een weinig lenteachtige dag naar het Brabantse trek. Bestemming St. Hubert. Eenmaal in de huiskamer van mijn gastvrouw, Mia van der Heijden, verdwijnt deze beproeving van de Nederlandse veehouderij voorlopig naar de achtergrond. Samen met haar man beheert zij een grote bijenstand; ze heeft bovendien reeds enkele malen de bedrijfswedstrijd van haar organisatie gewonnen. Reden genoeg haar eens te bezoeken. Een verslag van alweer een aangename ontmoeting.

Het kan altijd gekker, al is gek alles behalve het goede woord. Denk je, na zoveel jaar alles wel zo'n beetje gezien en gehoord te hebben, blijken weer nieuwe verrassingen mijn deel te zijn. Mijn gastvrouw van vandaag heeft momenteel zo rond de 130 bijenvolken, opgesteld over drie verschillende lokaties in Nederland en enkele in Duitsland. Praten met haar in gezelschap van haar echtgenoot, met wie zij samen de hobby bedrijft, brengt me terug in de sfeer zoals die uit oudere verhalen bekend is. Niet omdat het ouderwetse imkers zijn, wel door de wijze van praten over honingbijen en imkeren. 'Over bijen kun je wel twee dagen doorpraten', zegt ze. En dan te bedenken dat Mia alles bij elkaar nog maar 24 jaar imkert. 'Ik ben nl. in 1977 begonnen. Een echte imkerachtergrond heb ik niet. Eén van mijn broers, die tuinder is, had toentertijd wat bijenvolken op zijn bedrijf staan. Zo ben ik met het imkeren in contact gekomen. Na onze verhuizing naar deze woning en de bouw van een nieuw huis hebben we hier een grote bijenstal gebouwd en hebben we een groot deel van de bijen bij huis staan.'

Foto: Ab Kuypers

Buckfast

Het imkeren is aanvankelijk op kleine schaal begonnen. 'In eerste instantie had ik maar een paar volkjes. Het is in de loop van de tijd allemaal uitgebreid. Op een gegeven moment kregen wij van een collega imker enkele KI moeren te verzorgen, dat waren Buckfasten. Zo raakte ik geïnteresseerd in koninginnenteelt en ben overgestapt op de Buckfastbij. Overigens, KI doe ik niet zelf hoor, die techniek beheers ik niet en heb er ook de apparatuur niet voor.'

'Mensen geloven het niet,' mengt haar man zich in ons gesprek, 'als ik van onze grote honingoogsten vertel. Vorig jaar zelfs van één volk 100 kilo honing kunnen oogsten...'

Hoewel gedreven koninginnentelers, doen zij dat toch vooral voor eigen teelt en niet via een doppenproject. Wel komen er regelmatig mensen larven ophalen, waarmee ze dan zelf aan de slag gaan. In het algemeen levert dat goede reacties op, dus tevreden imkers. St. Hubert, de woonplaats van Mia, is zeker geen imkerrijke streek. 'In het dorp wonen nog vier imkers, maar in de hele streek gezien zijn het er niet veel', aldus Mia.

Imkeren en handelen

Een zekere handelsgeest zijn Mia en haar man niet te ontczeggen. Het grote aantal bijenvolken dat momenteel het totaal bepaalt, is niet bedoeld voor eigen imkerij alleen. 'Wij imkeren gewoonlijk met zo ongeveer 60 volken,' vervolgt Mia haar verhaal. 'Daarnaast handelen we ook wat in bijen. Om wat voor redenen dan ook is de verkoop vorig najaar wat tegengevallen en hebben we meer dan normaal overgehouden, vandaar die 130 volken die we nu hebben. Nee hoor, naar bijenmarkten gaan we niet. We doen alle verkoop aan huis. We hebben ook een depot, oorspronkelijk van de honingzemerij, maar die bestaat niet meer. Nu doen we dat particulier en kopen zelf onze materialen in. Ook de grote hoeveelheden honing worden aan huis verkocht. Gepot, maar ook in emmers. De afnemers zijn imkers die honing verkopen.'

Methode

De methode van imkeren die Mia en haar man bedrijven komt mogelijk volgend jaar in een serie artikelen in Bijen nader aan de orde. Toch ontkomen we er niet aan, er nu al op in te gaan. Mia: 'Wij imkeren met Buckfasten; die zijn zwermtrager dan de andere rassen. Wanneer volken in zwermstemming

komen breken we tot tweemaal alle doppen weg. De derde keer dat er doppen worden aangezet, maken we vegers en krijgen de behandelde volken nieuwe F1 moeren. Elk jaar komen we volken op onze standen tegen, die helemaal niet zwermen, ja dat gebeurt. Op deze manier krijgen wij grote volken en oogsten ieder jaar veel honing. Verenigen doen wij bijna nooit. De vegers worden vrij snel grote volken. Temeer omdat we ze na het maken verplaatsen, zodat er geen vlieg-bijen verloren gaan. We kunnen soms in dezelfde zomer al honing oogsten. Dit alles betekent wel, dat we soms met een overschot aan volken in het voorjaar te maken hebben, zeker wanneer de verkoop van bijen wat minder goed loopt.'

Reizen

Hoewel zij hun bijen op verschillende plaatsen hebben staan, wordt er in feite amper gereisd met de bijen. Over hun 'bijenjaar': 'Ieder jaar is eigenlijk weer anders, het komt zoals het komt. Onze belangrijkste drachten zijn het koolzaad en de dracht in verschillende natuurgebieden. De standen staan in gebieden, waar zulke drachten te verwachten zijn.' Over de drachtweide in eigen omgeving is Mia minder tevreden. 'Ik vind, dat er in onze directe omgeving maar weinig dracht voorkomt, zeker hier op de zandgronden. En je krijgt ook weinig voor elkaar om daar iets in te verbeteren. Toen hier jaren geleden een nieuwe weg werd aangelegd, om maar een voorbeeld te geven, hebben wij ons uiterste best gedaan in de bermen en taluds goede bijenplanten aangeplant te krijgen. Tot aan de provincie toe. Dat is ook gelukt,

maar na een paar jaar werd alles afgemaaid; alleen de bomen bleven staan. Het commentaar was, dat het allemaal te arbeidsintensief was.'

Bedrijfswedstrijd

In het Brabantse kent men al vele jaren de zogenaamde bedrijfswedstrijden. Daarbij worden stand, omgeving, bijenweide, kasten (zowel uit- als inwendig), voorraad voedsel, bijhouden kastkaarten en de bedrijfsmethode beoordeeld. Deelname is vrijwillig. Wat men van dergelijke wedstrijden ook moge denken, Mia weet wel wat voordelen aan het deelnemen te noemen: 'Het verhoogt je vakmanschap, je wordt wat netter, laat wat minder snel even wat liggen'. Inmiddels heeft zij met haar imkerij alweer vele malen meegedaan, met succes. 'Ik ben begonnen met een 9de plaats. Inmiddels heb ik twaalf maal bij de eerste drie gezeten. De wisselbeker heb ik nu bijelkaar viermaal gewonnen, de laatste tweemaal achter elkaar. Als ik er nog één keertje aan vast kan plakken, mag ik die beker houden.' Trots worden mij de tastbare herinneringen aan deze successen getoond: foto's, de beker en de medaille. Naar aanleiding van die ellendige mond- en klauwzeeruitbraken en de eventuele gevolgen daarvan voor de imkerij kwam eerder in ons gesprek al Amerikaans vuilbroed aan de orde. 'Gelukkig zijn we zelf nog nooit getroffen, wel eenmaal gescreend'. Met in het achterhoofd de wens, dat hun dat nooit zal overkomen, en hun laatste woorden: 'Nee, voor andere hobby's is weinig tijd', keer ik na enkele aangename uurtjes in St. Hubert huiswaarts.

181

bijen VIDEOBESPREKING

'Het universum van de honingbij'

Astrid Schoots

In deze videofilm (87 minuten, Nederlands gesproken) wordt op zorgvuldige wijze het leven van het bijenvolk door de seizoenen heen getoond. Er wordt basale, maar ook verdiepende informatie gegeven. Natuurlijk vertelt de film over de verschillende fasen en activiteiten in het leven van de individuele bij en het gehele volk, maar ook wat minder bekende zaken als bijvoorbeeld klimaatbeheersing, de vele bijenzintuigen en dansvormen komen uitgebreid aan bod. Deze film is gemaakt door boedhistische monniken en ademt een sfeer van rust en geduldige observatie. Men krijgt alle tijd om de mooie opnamen ongeknipt te kunnen bekijken - er is geen spoortje van onze haastige "zapp-cultuur". Om deze (weldadige?)

traagheid niet in een tikkeltje ongeduld te laten omslaan, raad ik u aan voor deze film de tijd te nemen - dat is hij zeker waard.

advertentie

Het universum van de honingbij De ervaringswereld van de *Apis mellifera*

In deze videofilm wordt geïmkerd met Buckfastbijen.

Nederlands gesproken, duur: 87 minuten

DE ERVA f 51,90 (incl. portokosten) IS MELLIFERA

Te bestellen bij: Imkerartikelen en Bijenhouderij
Boslust, C.F. Coremans, Marnixstraat 1, Etten-Leur.
076-50 14 116 of 06-51 27 14 90